

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ ИСТОРИЈА НА МАКЕДОНИЈА И ИСТОРИЈА НА НАЈНОВИОТ
ВЕК НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1602-98/8 од 29.10.2024 година донесена на 203. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 29.10.2024 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области *историја на Македонија и историја на најновиот век* на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- д-р Ѓорѓи Малковски, редовен професор во пензија, наставно-научна област национална историја - претседател;
- д-р Александар Трајановски, редовен професор во пензија, наставно-научна област историја на Македонија, член и
- д-р Стојко Стојков, редовен професор на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, наставно-научна област византологија и средновековна историја.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 5-6.10.2024 година и во предвидениот рок се пријави:

- д-р Оливер Цацков, вонреден професор на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки да му го поднесеме следниов:

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Оливер Цацков е роден на 16 јуни 1978 година во Штип. Основно и средно стручно (медицинско) образование завршил во Штип. Во учебната 1997/1998 година се запишал на Педагошки факултет „Гоце Делчев“ - Штип при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Во 2002 година дипломира со просечен успех 9,38 и се стекнал со звање дипломиран професор по одделенска настава.

Во учебната 2002/2003 година се запишал на постдипломските студии на Институтот за национална историја при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Предвидените испити ги положил со просечен успех 8,50.

Во јуни 2009 година го одбрал магистерскиот труд под наслов „Штип и Штипско за време на Балканските војни 1912-1913 година“ и се стекнал со академско звање магистер на историски науки.

Во 2009 година пријавил тема за изработка на докторска дисертација на Институтот за национална историја при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје под менторство на проф. д-р Ѓорѓи Малковски, под наслов „Штип и Штипско за време на Првата светска војна 1914-1918 година“.

Во февруари 2015 година успешно ја одбрал докторската дисертација, со што се стекнал со академско звање доктор на историски науки.

Својата универзитетска кариера Оливер Цацков ја започнал како волонтер во ИНИСА, а од 1.9.2011 г. кога со Одлука бр.0402-17/50 на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Гоце Делчев“ во Штип, а по претходно објавен Конкурс е избран за помлад асистент на Катедрата за историја со археологија.

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки, УГД - Штип (бр. 2102-136/9 од 16.5.2014 година), д-р Оливер Цацков е избран за соработник во звање асистент во наставно-научната област историја на Македонија и општа историја на новиот век. Рефератот е објавен во Универзитетски билтен бр.122 од 15.4.2014 г.

Со Договорот за вработување бр.0402-7/53 од 9.9.2015 г. е избран во наставно-научно звање доцент на Факултетот за образовни науки, а со Договор за вработување бр.0402-7/20 од 1.5.2020 г. е избран за вонреден професор на Факултетот за образовни науки.

Во изборниот период од 2015 до 2019 година е автор и коавтор на вкупно 28 научни и стручни публикации, претставени на меѓународни конференции, собири и советувања во земјава и во странство. Коавтор е на учебни помагала - рецензирани скрипта и практикум „Европа во 20 век“ и на учебникот „Балканските војни и Првата светска војна“.

Во 2020 год. е избран во наставно-научно звање вонреден професор за наставно-научните области: историја на Македонија и историја на најновиот век на Факултетот за образовни науки, каде што на Катедрата за историја и археологија држи предавања по предмети од историја на Македонија и нов век.

Општи услови за избор:

- Кандидатот на додипломските студии има остварено просечен успех од 9,38, а на постдипломските студии просечен успех од 8,50;
- Д-р Оливер Цацков е доктор на историски науки;
- Претходниот избор и е во звање вонреден професор за наставно-научните области национална историја и општа историја на новиот век;
- Кандидатот има објавено 7 труда во меѓународни списанија, односно зборници од меѓународни научни конференции:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Cackov, Oliver and Josimovska, Verica	Creative history teaching is the main engine for successful and safe teaching	Vospitanie, Journal of educational sciences theory and ractice, 19 (1). pp. 10-13. ISSN 1857-8705 https://js.ugd.edu.mk/index.php/vospitanie/article/view/6825/5465	2024
2	Cackov, Oliver and Josimovska, Verica	<i>Development of traffic in Stip (1918-1944)</i>	Knowedge - International Journal, 64 (1). pp. 167-172. ISSN 2545-4439; 1857-923X http://eprints.mk/id/eprint/34207	2024
3	Josimovska, Verica and Cackov, Oliver	Epidemics on the macedonian front (1916-1918)	Knowlwdge - International Journal, 55 (5). pp. 1001-1005. ISSN 2545-4439 1857-923X https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34824	2022

4.	Cackov, Oliver and Josimovska, Verica	The Macedonian-Thessaloniki front 1916-1918	Knowledge - International Journal, 51 (1). pp. 231-235. ISSN 2545-4439 https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34823	2022
5.	Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera	The text method in the history teaching reveals	Vospitanie, 11 (15). ISSN 1857-5331 https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/24240	2021
6.	Cackov, Oliver	The activity of the " Sokol" society in Shtip between the world war	Review of the Institute of History and Archaeology RIHA, 9. pp. 15-21. ISSN 2671-3144 https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34724	2024
7.	Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera	<i>Migration periods in Macedonian history (XX century</i>	Knowlege international journal, 45 (5). pp. 992-996. ISSN 1857-923X https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28061	(2021)

- Кандидатот го познава и употребува англискиот јазик.
- Има реализирано плодна високообразовна дејност преку изведување на бројни предавања и вежби, менторства, пишување и објавување научни и стручни трудови, учебник, скрипта, практикум, учества во научни конференции и проекти.

Ангажиран е во изведување на наставата на студиската програма Историја и археологија на прв и втор циклус на студии.

Посебни услови:

Учество во проекти:

1. НУ Завод за заштита на спомениците на културата и музеј Штип - Илинденски сведоштва на лица од Штип и Штипско.
2. НУ Завод за заштита на спомениците на културата и музеј Штип - Старите книги од музејското депо.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Во периодот 2010/2011 година, кандидатот доц. д-р Оливер Цацков започнал со работа на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип како волонтер на ИНИСА. Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки, УГД - Штип (бр. 2102-136/9 од 16.5.2014 година), д-р Оливер Цацков е избран за соработник во звање асистент во наставно-научната област историја на Македонија и општа историја на новиот век. Рефератот е објавен во Универзитетски билтен бр.122 од 15.4.2014 г. Со високо ниво на посветеност и одговорност ги реализира вежбите по наставата: Помошни историски науки, Вовед во историските студии и методологијата, Преродбата и создавањето на балканските нации, Светот и Европа од 18 до 20 век, Македонското национално движење 1878-1913 година, Источно Римско Царство Византија од 324 година до 10 век, Преродбата и културните процеси во 19 и 20 век во Македонија, Балканот и Македонија во рамките на Османлиската Империја, Светот и Европа од X до XVIII век, Балканските војни и Првата светска војна, Македонците во рамките

на Кралството Југославија, Бугарија и Грција 1919-1939 година, Историја на XX век, Теорија на методиката на наставата по историја. На студиска програма Историја на Факултетот за образовни науки, доц. д-р Оливер Цацков е вклучен во реализирање на наставата по предметите: Балканските војни и Првата светска војна, Светот и Европа во 20 век, Македонија од крајот на XIV до крајот на XVIII век, Практична настава 1 и 2, Христијанството во Средновековна Македонија на студиската програма Историја – наставна насока.

Доц. д-р Оливер Цацков, освен на Катедрата за историја и археологија, од учебната 2018/2019 година е вклучен и во реализација на наставата на студиските програми Одделенска настава и Предучилишно воспитание на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, за предметот Историја. Во академската 2016/2017 година е ангажиран и во реализација на часовите и практичните вежби за прв циклус студии со следниве предмети: Аудиовизуелна архивистика, Балканските војни и Првата светска војна, Архивистика, Историја на Европа XX век, Преродбата и создавањето на балканските нации.

Ангажманот на доцент д-р Оливер Цацков се проширува и во реализирањето на универзитетскиот изборен предмет Национална историја, како и на еден предмет на Правен факултет при УГД на модулот Новинарство и односи со јавност. Исто така е ангажиран и во менторирањето и јавните одбрани на завршните активности на студентите, односно во околу 30 дипломски работи.

Како доцент д-р Оливер Цацков има вкупно објавено околу 50 публикации во земјава и во странство. Во изборниот период од 2015 до 2019 година е автор и коавтор на вкупно 28 научни и стручни публикации, претставени на меѓународни конференции, собири и советувања во земјава и во странство. Коавтор е на учебни помагала - рецензирани скрипта и практикум „Европа во 20 век“ и на учебникот „Балканските војни и Првата светска војна“.

Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки на 140. седница одржана на 25.4.2020 година донесе Одлука д-р Оливер Цацков да се избере во наставник во звањето вонреден професор за наставно-научните области историја на Македонија и историја на најновиот век на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Ангажиран е во наставата на прв циклус студии на Факултетот за образовни науки на следниве студиски програми и предметни дисциплини:

- Балканските војни и Првата светска војна (задолжителен), Светот и Европа во 20 век (задолжителен), Македонија во Втората светска војна и во рамките на Федеративна Југославија (задолжителен), Големите географски откритија (изборен), Практична настава 1, 2 (задолжителен) Историја на Османлиската Империја (задолжителен), Историја (изборен), Општа историја (изборен);

- Општа историја како изборен предмет на студиските програми: Одделенска настава, Предучилишно образование и Педагогија - Светот и Европа како изборен предмет на студиската програма Медиумски студии и односи со јавност на Правен факултет во Штип.

Ангажиран е на втор циклус студии на студиската програма Историја, митови, идентитети со предметите Современите услови и одржувањето и развојот на идентитетот и Развој на македонскиот идентитет во 19 и 20 век.

Професионалниот однос на вонреден проф. д-р Оливер Цацков се изразува и во оценувањето и менторирањето на дипломски трудови. Бил дел од 50 комисији за одбрана на дипломски труд и на 20 дипломски трудови како ментор.

Учество на научни, стручни и научно-практични конференции и конгреси до изборот за редовен професор:

1. Наставникот во одделенската настава како незаменлив фактор во реализирањето на содржини од здравственото воспитување во училищата, Сертификат за активно учество на IV Македонски конгрес за Историја на медицината, Скопје, 19.4.2013 г.;

2. Сергеј Михајлов - музички педагог, творец и реализатор на првата опера во Македонија „Палјачи“ од Леонкавалов, V Македонско-руска научна конференција, Охрид, 17-19 јуни 2012 г.;

3. Вклученоста на децата од ромска националност во предучилишната установа, IX Симпозијум са меѓународним учешће „ВАСПИТАЧ У 21. ВЕКУ“, Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу, 29 – 30 март 2013, Сокобања;

4. Културата и просветата во Штип за време на Првата балканска војна, IV Меѓународна научна конференција: Меѓународен дијалог: Исток-Запад, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Держанин“, Свети Николе, 19.4.2013 г.;

5. Активноста на македонскиот театар во српскиот печат по Втората светска војна, Меѓународна научна конференција: Културе у дијалогу, Универзитет во Белград, 28-30 септември 2012 г.;

6. VI Меѓународен балкански конгрес за образование и наука на тема „СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО И ОБРАЗОВАНИЕТО“, Охрид, 30 септември и 1 октомври 2011 година;

7. Role of the game in the development of preschool child, LUMEN 2013 International Conference, Iasi, Romania, април 2013 г.;

8. Наставникот во одделенската настава како незаменлив фактор во реализирањето на содржини од здравственото воспитување во училищата, IV Македонски конгрес за историја на медицината со меѓународно учество, 18-19 април 2013 г., Скопје;

9. **Цацков, О.**, Цацков, К., Белиќ, М. (2003). *Цвета Хаџи-Василева добитничка на меѓународното признание за сестринство*, Прв балкански конгрес за историја на медицината, МАИМ, Охрид, 23-25 октомври.

10. **Цацков, О.** (2010). Постолова Б., Везот–мост помеѓу минатото и иднината, Меѓународен симпозиум на тема - Популаризација на етнолошкото културно наследство, Македонско етнолошко друштво, Штип, 21-22 септември 2010 година.

11. **Цацков, О.**, (2011). Подготвеноста на наставниците за примената на компјутерот во одделенска настава, VI Меѓународен балкански конгрес за образование и наука на тема „Современото општество и образованието“, Охрид, 30.9-1.10.

12. **Цацков О.** (2012). Сергеј Михајлов – музички педагог, творец и реализатор на првата опера во Македонија „Паљачи“ од Леон Кавалов, V Македонско-руска научна конференција, Охрид.

13. **Цацков, О.**(2012) Активноста на македонскиот театар во српскиот печат по Втората светска војна, Културе у дијалогу, Меѓународна научна конференција, 28- 30 септември, Београд.

14. **Цацков, О.** (2013). Вклученоста на децата од ромска националност во предучилишната установа, IX Симпозијум са меѓународним учешће „ВАСПИТАЧ У 21. ВЕКУ“, Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу, 29 – 30 март 2013, Сокобања.

15. Јосимовска, В., **Цацков, О.** (2013). „Културата и просветата во Штип во време на Балканските војни“, IV Меѓународна научна конференција, Меѓународен дијалог Исток-Запад, Свети Николе, 19-20 април.

16. **Сакков, О.** (2013). Role of the game in the development of preschool child, LUMEN 2013 International Conference, Iasi, Romania, 10-13 April 2013.

17. **Цацков, О.** (2013) Наставникот во одделенската настава како незаменлив фактор во реализирањето на содржини од здравственото воспитување во училищата, IV Македонски конгрес за историја на медицината со меѓународно учество, 18-19 април, Скопје.

18. Josimovska, V., **Сакков, О.**, Josimovska, E. (2013). „Life in Shtip after Bucharest Peace Treaty“, International Scientific Conference, Peace Treaty of Bucharest, Macedonia and the Balkans, Skopje, 31 October and 1 November.

19. **Цацков, О.** (2013). Историјата како фактор за зближување и почитување на нациите, 7. Цар-Шишманови дни, 4-6 октомври, Самоков, Бугарија.

20. Јосимовска, В., **Цацков, О.** (2014). „Ново Село како сликарска инспирација“, Прв научен собир: Улогата на штипско Ново Село во македонската историја, Штип, 17 октомври.

21. **Цацков, О.** (2014). Универзалноста и едукативноста на планинарското спортување, Шеста меѓународна научна конференција “Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта”, 07-08 Nov 2014, Софийският Университет „Св. Климент Охридски”, Департаментът по спорт, София, Бугарија.

22. **Цацков, О.** (2014). Предизвикот на наставникот во новото време, научно-стручна трибина „Компетенциите и професионалниот развој на учителот во 21 век“, Факултет за образовни науки УГД, 3.10.2014, Штип.

23. **Цацков, О.** (2014) Што учениците треба да научат од историја, Осми Цар-Шишманови дни в Самоков, Бугарија, 10-12.10.2014 г.

Учество на научни, стручни и научно-практични конференции и конгреси во изборниот период 2020-2025:

1. Сакков, Oliver and Josimovska, Verica (2024) [Development of traffic in Stip \(1918-1944\)](#). In: 45 th International Scientific Conference -TEACHER OF THE FUTURE, 23-26.05.2024, Budva, Montenegro.

2. Цацков Оливер (2023) Леснво In: Прва меѓународна научна конференција „Македонија крстопат на епохи, цивилизации и култури“. Институт за историја и археологија, ФОН, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 23 Nov 2023, Stip. (In Press)

3. Цацков, Оливер (2022) [Гоце Делчев-](#). In: Научна конференција „150 години од раѓањето на Гоце Делчев“, 3-4 May 2022, Skopje. (In Press)

4. Сакков, Oliver and Josimovska, Verica (2022) [The Macedonian-Thessaloniki front 1916-1918](#). In: 35th International Scientific Conference Knowledge without borders, 01-03 March 2022, Vrnjacka Banja, Serbia.

5. Оливер Цацков I: Лесновскиот манастир - центар на Кратовско-лесновскста книжевна школа Прва меѓународна научна конференција: „Македонија крстопат на епохи, цивилизации и култури“. Институт за историја и археологија, ФОН, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 23 Nov 2023, Stip (In Press).

6. Сакков, Oliver and Josimovska, Verica (2024) [Development of traffic in Stip \(1918-1944\)](#). In: 45 th International Scientific Conference -TEACHER OF THE FUTURE, 23-26.05.2024, Budva, Montenegro.

СПИСОК

на објавени стручни и научни трудови

Објавени стручни и научни трудови до изборот за редовен професор

1. Цацков О, Постолова Б., *Везот–мост помеѓу минатото и иднината, Меѓународен симпозиум на тема „Популаризација на етнолошкото културно наследство“*, Штип, 21-22.

Како најизразен знак на националната култура и носители на националната симболика се народните носии, посебно селските кои изобилуваат со најразлични рачно изработени везови. Везот претставувал карактеристичен традиционален украс, особено на женските носии. Овој труд ќе ги презентира напорите на сите кои се потрудиле убавината на народен вез да излезе на виделина, бидејќи везот носи одреден збир и на историски информации за некое лице: неговиот етнички идентитет, неговата судбина, неговиот социјален статус, неговата професија, септември 2010 г.

2. Цацков О., *Гимназиското образование во Штип помеѓу двете светски војни*, Зборник на Институтот за историја и археологија при Универзитетот „Гоце Делчев“, бр.1, 2010.

Штип е град со богата и значајна образовна традиција чиешто корени датираат уште од крајот на XVIII век, поточно од 1793 година кога според Петар Завоев почнало да работи првото келијно училиште. Најзначајниот импулс во развојот на образованието во Штип и Штипско несомнено е поврзан со Јосиф Ковачев, основачот на првото педагошко училиште во штипско, Ново Село. Во 1869 година општообразовното училиште прераснало во класно училиште со предметна настава и нова наставна програма. Од оваа година, условно земено, датира класното гимназиско образование во Штип.

3. Цацков О., *Јосиф Ковачев ученик и учител*, Научен симпозиум „Јосиф Ковачев, неговото време“, Штип, 29 ноември 2010 г.

Времето во кое живееше и работеше Јосиф Ковачев, родоначалникот на првото Педагошко училиште во Штип, односно во Македонија, беше силно обременето со револуционерни превирања за ослободување од грчкото влијание во црквата и во училиштата.

4. Цацков. О, Цацков К., *Неодминливото значење на монографијата „Балканските војни и Македонија“ на Ѓорѓи Абаџиев вреднувана од историски аспект*. Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, XXXVII Научна конференција, Охрид, 15-16 јуни 2010 г.

6. Цацков О., Цацков К., *Влијанието на училиштето и наставникот за социјализација и хуманизација на личноста*, Меѓународна научна конференција, „Учител у балканским културама“, Врање, 4.12.2010. Р. Србија.

Социјализацијата и хуманизацијата претставуваат процеси на приспособување кон општеството. Секоја единка во општеството се раѓа беспомошна, некултивирана и која зависи од другите луѓе. Со социјализацијата и хуманизацијата како единка се стекнува со знаење и навики, како и развивање на склоп на карактеристики.

7. Цацков, О., Сивевска Д., *Подготвеноста на наставниците за примената на компјутерот во одделенската настава (The willingness of teachers for application of computers in primary school (I-V grade))*, VI Меѓународен балкански конгрес за образование и наука на тема „СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО И ОБРАЗОВАНИЕТО“, Охрид, 30 септември и 1 октомври 2011 година.

Во трудот се прикажани резултати од истражување со кое се детектира подготвеноста на наставниците за примената на компјутерот во наставата, условите во кои се реализира наставата со помош на компјутер, применливоста на е-учењето во одделението.

8. Цацков, О., Сивевска Д Бочварова, Ј. *Вклученоста на децата од ромска националност во предучилишната установа*, IX Симпозијум са меѓународним учешће „ВАСПИТАЧ У 21. ВЕКУ“, Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу, 29 – 30. март 2013, Сокобања.

Во трудот се третира проблемот на вклученоста на децата од ромска националност во детските градинки во Република Македонија, со посебен осврт на детските градинки во Штип. Проучени се ставовите и мислењата на воспитувачите во врска со: соработката и комуникацијата меѓу македонските и ромските деца во детската градинка, улогата и активността на наставникот во функција на подобрување на соработката меѓу двете групи на деца, обуки и оспособување на наставникот за активно вклучување на ромските деца во групата со македонски деца во детската градинка.

9. Цацков, О., Сивевска Д *Улогата на воспитувачот во реализирањето на воспитно-образовната дејност во предучилишната установа*, VIII Симпозијум са меѓународним учешће „ВАСПИТАЧ У 21. ВЕКУ“, Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу 30 – 31. март 2012, Сокобања.

Воспитувачот е еден од значајните фактори кои влијаат на правилното воспитување на секое дете. Во трудот се прикажани резултати од истражување во кое е испитано мислењето на воспитувачите за некои карактеристики на успешниот воспитувач (од што зависи вештината на воспитувачот во реализирање на воспитно-образовната дејност, на кој начин го стекнува авторитетот кај децата, на кој начин се усовршува, колку следи литература за стручно усовршување).

10. Cackov, O., Sivevska, D., Petrovska, S., *Role of the game in the development of preschool child* (Улогата на играта во развојот на предучилишното дете) LUMEN 2013 International Conference, Iasi, Romania, 10-13 April 2013.

11. Цацков, О., *Последиците од Првата балканска војна во Брегалничко-струмичкиот регион*, 25-27 октомври 2012, Струмица.

Штип е град со изразено богата историска традиција. Во него се случувале настани кои имале длабоко значење не само за жителите на овој град, туку и за регионот и соседните земји. Сите настани што следувале не можат да се издвојат од контекст на географските обележја на овој град. Последиците од Првата балканска војна и во Струмица и Струмичко беа катастрофални. Можеме да зборуваме за економски, социјални, хуманитарни, етнички, етички, па дури и психолошки последици.

12. Цацков, О., *Активноста на македонскиот театар во српскиот печат по Втората светска војна*, Култура во дијалогот, Меѓународна научна конференција, 28-30 септември 2012, Белград.

Содржината на овој труд дава еден широк спектар на заемни врски на културното наследство на Македонија со српската културна литература. Сето ова има големо значење врз зајакнувањето на македонската драмска литература и драма на македонски јазик.

13. Цацков, О., Јосимовска, Е., *Воените, економските и политичките последици од Првата балканска војна врз животот на народот во Штип и иштипско*, МАНУ, 3-4 декември, Скопје.

Во трудот се обработува дел од историјата на Штип што се случувала на подрачјето на штипскиот регион непосредно по Првата балканска војна.

Конкретно се обработуваат последиците од воените дејствија на цитираното подрачје кои се однесуваат на економските и политичките последици.

14. Цацков, О., Јосимовска, В., *Културата и просветата во Штип за време во Балканските војни*, 4. Меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток – Запад“, 19-20 април 2013, Св.Николе.

Кога зборуваме за Штип 1912-1913 година или Штип во време на Балканските војни, зборуваме за Штип во три различни држави, за Штип со три различни управни власти. Тоа се трите „лица“ или форми на Штип што се менувале во период малку поголем од едно полугодие. Првото лице на градот било Штип во рамките на Турската Империја, второто лице, Штип град во Царството Бугарија и третото лице град во Кралството Србија. Овој историски момент навистина заслужува внимание во културно-просветен поглед.

15. Цацков, О., Цацков, К., *Наставникот во одделенската настава како незаменлив фактор во реализирањето на содржини од здравственото воспитување во училищата*, IV Македонски конгрес за историја на медицината со меѓународно учество, 18-19 април 2013, Скопје (во печат).

Целта на овој труд е да се даде незамисливата компонента на наставникот во спроведувањето и реализирањето на содржини од здравственото воспитание во училиштето. Должност на секој наставник е да му помогне на ученикот кога му е најпотребно и да поттикне што е можно повисок степен во духот на физичкиот развој и да усвои знаења и основни вештини од здравственото воспитание и образование. Наставникот успешно ќе го реализира ова преку примена на повеќе методи и наставни средства и практична активност.

16 Цацков, О., Јосимовска, В., *Животот во Штип по Букурешкиот договор, Букурешкиот мировен договор*, Македонија и Балканот, Скопје, 31 октомври и 1 ноември 2013 година (во печат).

Периодот помеѓу Балканските војни и по потпишувањето на Букурешкиот мировен договор е период од исклучително значење за Штип. Веднаш по 500-годишното владеење на Турција на овие простори во период од неколку месеци се менуваат српското и бугарското владеење. Сето ова оставило силни и тешки последици врз животот во градот и околината.

17. Цацков, О., *Историјата како фактор за зближување и почитување на нациите*, 7. Цар-Шишманови дни, 4-6 октомври 2013, Самоков, Бугарија (во печат).

Преку историјата треба да се овозможи балканските народи да го издигнат својот индивидуален и колективен идентитет преку познавање на сопственото историско наследство во локални, регионални, национални, европски и глобални димензии. Таа треба да е инструмент за спречување на злосторствата на човештвото. Оттука несомнено е големото значење на историјата во наставата како го овозможува горенаведеното.

18. Aleksoski S., Aleksoski O., **Cackov, O. (2015).** Exsternal migration in Macedonia during the transition until today. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, Vol 6, No.3, pp.672-689.

Трудот го третира прашањето на миграцијата на македонското население, каде што како најчести причини се наведуваат економските, социјалните и политичките. Трудот има особена вредност нагласувајќи ги причините за напуштање на македонската држава засекогаш и потребата од утврдување на условите за живот во земјата и превентивните чекори заради намалување на бројот на мигрантите.

19. Цацков, К. Цацков О. (2014). Сергеј Михајлов – музички педагог, творец и реализатор на првата опера во Македонија „Паљачи“ од Леон Кавалов, *Руско-македонски јазични, литературни у културни врски* 5, Скопје, Филолошки факултет, стр.635-641.

Штип уште во минатото се развил во значаен, стопански, трговски и просветно-културен центар. Токму оваа поволна регионална положба претставувала примарен фактор за неговиот брз растеж, израснувајќи како најголем општествено-политички, економски и просветно-културен град во Источна Македонија. По Октомвриската револуција многу интелектуалци од Русија за свој престој и емиграција го одбрале токму овој град. Еден од тие емигранти кој со своето дело даде непроценлив придонес за подигнувањето на културниот и духовниот живот во Штип бил Сергеј Михајлов. Особено голем е придонесот во реализацијата на првата опера во Македонија, „Палјачи“ од Л.Кавалов која ја поставил на сцена.

20. Petrovska, S., Sivevska, D., Cackov, O. (2013). Role of the game in the development of preschool child, *Procedia Social and Behavioral Sciences* 92, pp. 880-884, www.sciencedirect.com.

Евалуација: Трудот го третира прашањето за значењето на играта во предучилишниот период на секое дете низ прегледот на литературата, а резултатите од истражувањето говорат дека играта во предучилишниот период е основната форма на работа во градинките и основно јадро во планирањето на дневните активности.

21. Цацков, О. (2013). Активност македонског театра у српском печату измеѓу два светска рата. *Cultures in dialogue, Communication and Cultural influences Book 4*. Београд: Филолошки факултет Универзитета Београд. Стр.293-299.

Евалуација: Содржината на овој труд дава еден широк спектар на заемни врски на културното наследство на Македонија со српската културна литература. Сето ова има големо значење врз зајакнувањето на македонската драмска литература и драма на македонски јазик.

22. Јосимовска, В., Цацков, О.(2013). Културата и просветата во Штип за време во Балканските војни, *Зборник на научни трудови од 4. Меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток-Запад“ (култура, славјанство и економија)*, Св.Николе, Македонија – Тамбов, Руска Федерација, стр. 221-223. 37.014(497.731)1912/13.

Кога говориме за Штип 1912-1913 година или Штип во време на Балканските војни говориме за Штип во три различни држави, за Штип со три различни управни власти. Тоа се трите „лица“ или форми на Штип што се менувале во период малку поголем од едно полугодие. Првото лице на градот било Штип во рамките на Турската Империја, второто лице, Штип, град во Царството Бугарија и третото лице град во Кралството Србија. Овој историски момент навистина заслужува внимание во културно-просветен поглед.

23. Цацков К., Цацков. О. (2010). Неодминливото значење на монографијата „Балканските војни и Македонија“ на Ѓорѓи Абациев вреднувана од историски аспект. *XXXVII Научна конференција на XLIII Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, (Зборник)*. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“. хрид. Стр.-159-165.УДК.94(497.7) “1912/13”(049.3).

Трудот има огромно значење за македонската историја поради фактот што предмет на интерес е расветлувањето на периодот на Балканските војни како

период на ослободување на Македонија од петвековното османлиско ропство, особено што монографијата на Абациев е всушност сведок на една од светските историски трагедии, македонската (заедно со ирската, според Казимец). Уште повеќе што овој период е уште еден кој се карактеризира со статусот на Македонија како „јаболко на раздорот“.

24. Цацков О. (2010). Гимназиското образование во Штип меѓу двете светски војни, *Годишен зборник на Институтот за историја и археологија при Универзитет „Гоце Делчев“*, бр.1, стр.65-70. УДК:373.5(497.731)„1793)1939.

Штип е град со богата и значајна образовна традиција чишто корени датираат уште од крајот на XVIII век, поточно од 1793 година кога според Петар Завоев почнало да работи првото келијно училиште. Најзначајниот импулс во развојот на образованието во Штип и Штипско несомнено е поврзано со Јосиф Ковачев, основачот на првото педагошко училиште во штипско, Ново Село. Во 1869 година општо образовното училиште прераснало во класно училиште со предметна настава и нова наставна програма. Од оваа година условно земено датира класното – гимназиско образование во Штип.

25. Цацков О., (2011). Јосиф Ковачев, ученик и учител, *Годишен зборник Институт за историја и археологија. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип*, год.2, ISSN 1857-7342, УДК: 37.011.1-051. стр. 151-153.

Времето во кое живееше и работеше Јосиф Ковачев, родоначалникот на првото Педагошко училиште во Штип, односно во Македонија, беше силно обременето со револуционерни превирања за ослободување од грчкото влијание во црквата и училиштата. Уште како дете добро го запознал тој систем на школување со сите недостатоци што ги содржел, и во него, во тие рани детски години, започнува да се раѓа идејата еден ден кога ќе порасне да успее нешто да промени.

26. Цацков О. (2013). Последиците од Првата балканска војна во Брегалничко-струмичкиот регион. Зборник Струмица и струмичко во времето на Балканските војни и Букурешкиот мировен договор, Струмица, Завод за заштита на спомениците на културата и музеј - Струмица, ISBN 978-608-203-100-2, стр.179-184.

Штип е град со изразено богата историска традиција. Во него се случувале настани кои имале длабоко значење не само за жителите на овој град, туку и за регионот и соседните земји. Сите настани што следувале не можат да се издвојат од контекст на географските обележја на овој град. Последиците од Првата Балканска војна и во Струмица и Струмичко беа катастрофални. Можеме да зборуваме за економски, социјални, хуманитарни, етнички, етички, па дури и психолошки последици. Тоа беа „придобивките“ што „братските“ народи и „соседи“ и го подарија на Македонија.

27. Сивевска, Д., Цацков О. (2013). Улогата на воспитувачот во реализирањето на воспитно-образовната дејност во предучилишната установа. *Наше стварање Зборник радова са деветог симпозијума „Васпитач у 21 веку“*. Алексинац: Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу. УДК 371.135:373.23. стр. 55-61.

Воспитувачот е еден од значајните фактори кои влијаат на правилното воспитување на секое дете. Во трудот се прикажани резултати од истражување во кое е испитано мислењето на воспитувачите за некои карактеристики на успешниот воспитувач (од што зависи вештината на воспитувачот во реализирање

на воспитно-образовната дејност, на кој начин го стекнува авторитетот кај децата, на кој начин се усовршува, колку следи литература за стручно усовршување).

28. Бочварова, Ј., Сивевска Д., Цацков О. (2013). Вклученоста на децата од ромска националност во предучилишната установа, Књига резимеа IX Симпозијум са меѓународним учешћем „Васпитач у 21 веку“, Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу.

Во трудот се третира проблемот на вклученоста на децата од ромска националност во детските градинки во Република Македонија, со посебен осврт на детските градинки во Штип. Проучени се ставовите и мислењата на воспитувачите во врска со: соработката и комуникацијата меѓу македонските и ромските деца во детската градинка, улогата и активността на наставникот во функција на подобрување на соработката меѓу двете групи на деца, обуки и оспособување на наставникот за активно вклучување на ромските деца во групата со македонски деца во детската градинка.

29. Цацков О. (2013). Воените, економските и политичките последици од Првата балканска војна врз животот на народот во Штип и штипско, 100 години од балканските земји, Прилози од научниот собир одржан на 3-4 декември 2012 година, Скопје: МАНУ. ISBN 978-608-203-100-2, стр. 487-494

30. Јосимовска, В., Цацков, О., Јосимовска, Е. (2013). Животот во Штип по Букурешкиот мировен договор, *Букурешкиот мировен договор, Македонија и Балканот, Меѓународен научен собир по повод 100-годишнината од потпишувањето на Букурешкиот мировен договор, 31 октомври и 1 ноември 2013 година*, Скопје: МАНУ стр.299-304.

Периодот помеѓу Балканските војни и по потпишувањето на Букурешкиот мировен договор е период од исклучително значење за Штип. Веднаш по петстотини годишното владеење на Турција на овие простори во период од неколку месеци се менуваат српското и бугарското владеење. Сето ова оставило силни и тешки последици вез животот во градот и околината.

31. Цацков, О. (2013). Штип и Штипско во воените планови на завојуваните страни пред почетокот на Првата светска војна, Годишен зборник на Факултетот за образовни науки при УГД – Штип, УДК 94:355.1(494.731)“1912/18” стр.113-117.

Трудот го третира прашањето за односот на балканските држави во однос на Македонија, со посебен осврт на Штип и Штипско во воените планови. Ги третира вооружените судири на балканските држави насочени против турската држава.

32. Јосимовска, В., Цацков, О. (2014). *Ново Село како сликарска инспирација.* Улогата на штипско Ново Село во македонската историја, Штип:МАИМ, стр.31-18.

Многубројните сликарски дела со мотиви од живописното Ново Село ја потврдуваат вредноста на експонатите на овој т.н. музеј во живо. Го потврдуваат фактот дека присуството во новоселскиот амбиент поседува чудесна моќ да побудува емоции, идеи и креативност. Специфичната местоположба, архитектурата, живеалиштата на познати личности и настани, биле инспирација на бројни ликовни уметници да овековечат сегменти од Ново Село на своите платна.

33. Цацков, О. (2014). Универзалноста и едукативноста на планинарското спортување, *Шеста меѓународна научна конференција «Съвременни тенденции на физическото възпитание и спорта»*, Софийският Университет „Св. Климент Охридски“, Департаментът по спорт, София:УИ „Св.Климент Охридски“, стр.365-358.

34. Цацков, О., Грегова, Т. (2015). *Ecology a necessary factor in teaching methods for nature and society studies for forming a responsible person*. Меѓународна научна конференција: Образованието во XXI век – состојби, предизвици и перспективи, 24-25 септември 2015 год., Штип, Македонија.

Ако речеме дека иднината им припаѓа на младите, дали е потребно младите да чекаат другите да размислуваат за својата иднина? Еколошко образование значи фаворизирање на нов животен стил, нови етничко-културни вредности, нова слобода, како и одговорна личност. Овој труд се занимава со еколошки содржини што се приспособени на интересите и можностите на учениците за модернизирање на наставата со еколошко знаење. Еколошкото образование се очекува да биде долготраен процес и важен фактор во натамошните научни истражувања од областа на екологијата, опфаќајќи вистински подобрувања во учењето на учениците што ќе се користат во текот на целиот живот. Исто така, ги содржи целите и задачите на еколошката едукација и поттикнување на еколошка свест, однесување и начин на живот поврзана со животната средина. Затоа, еколошкото образование опфаќа четири главни компоненти: когнитивен домен, ефективен домен, одговорно еколошко однесување и лична одговорност. Значи, како педагошки истражувачи најмногу треба да се интересираме за промените што се случуваат кај студентите како резултат на настава и учење.

35. Цацков, О. (2015). *Познавањето на локалната историја е незаменлива компонента во едукацијата на ученикот во наставниот процес*. IX Цар-Шишманови денови во Самоков. 2–4 октомври 2015 год. Самоков, Бугарија.

Познавањето на локалната историја е неопходна на секој ученик не само како составен дел од општото образование и воспитание, туку и како услов за да може да ги реализира своите права и да ги исполнува своите обврски како субјект во една определена општествена средина. Тоа значи дека локалната историја треба да биде задолжителен дел од едукацијата, но во исто време и дел од човековото живеење. Во темата е даден доволен простор зошто треба да се изучува оваа област како дел од историјата. Таа ќе помогне да се поттикне интерес на ученикот за изучување на историја и да го познава минатото на својата најблиска околина. Преку изучување на оваа историја му се обезбедуваат на ученикот знаење, вештини, можност за дијалог и дискусија, комуникација и формирање на етички и морални норми. Тоа значи дека локалната историја треба да се вклопи во националната и општата по своето време, простор и значење.

36. Цацков, О. (2015). *Историјата како фактор за зближување и почитување на нациите*. Меѓународен научен симпозиум „Вера и култ“, 2 – 4 октомври 2015 год., Самоков, Бугарија.

Наставата по историја во демократска Европа треба да зазема клучно место во изградбата на одговорни и активни граѓани, и во изградбата на почитување на сите видови разлики. Во трудот е дадено дека историјата треба да игра важна улога во промовирањето на фундаменталните вредности, како што се, толеранцијата, заемното разбирање, човековите права и демократија. Историјата треба да биде дел од образовната политика којашто директно ќе влијае врз развојот и напредокот на младите луѓе. Со нивното активно учество во градењето на Европа, како и мирољубивиот развојна општествата во една глобална перспектива, во духот на разбирањето и довербата. Историјата како таква не смее да биде инструмент на идеолошка манипулација, пропаганда и слично. Преку историјата треба да се овозможи балканските народи да го издигнат својот индивидуален и колективен идентитет преку познавање на сопственото историско наследство во

локални, регионални, национални, европски и глобални димензии. Таа треба да е инструмент за спречување на злосторствата на човештвото.

37. Цацков, О. (2016). *Учењето по пат на откривање незаменлива компонента во наставата по историја.* Зборник, IV Научно-стручна конференција со меѓународен карактер на тема „Современото воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи“, 18 мај 2016 год., Штип, РС Македонија.

Современата состојба на која било држава не може да се разбере без осврт за нејзиниот претходен развој - за минатото. Човек кој ништо не знае за она што се наоѓа околу него нема да знае ништо и за она што го очекува. Тоа е подрачјето со кое се занимава историјата како наука. Во поново време многу е актуелен и често се применува модулот учење по пат на историја. Смеслата на овој начин на учење во принцип е заснован врз познатите педагошко-психолошки и логички барања и претпоставки кои доаѓаат во израз и во педагошкото учење.

38. Цацков, О., Кротева, М., (2016). *The tourism attraction and language competences for promotion touristic resources.* 1st International Scientific Conference “Tourism in function of Development of the Republic of Serbia – Spa tourism in Serbia and experiences of other countries”. 2 – 4 јуни 2016 год., Врњачка Бања, Србија.

Иако Штип е богат со природни и историски туристички ресурси, во потполност, капацитетите остануваат неискористени, како и непознати и неафирмирани како туристички атракции. Првиот дел од трудот дава вовед во градскиот профил со посебен аспект на природното и историското богатство на регионот и неговите обележја. Вториот дел од трудот дава педагошки пристап кон реформите во образованието и градењето на трансверзални вештини во однос на јазичните компетенции. Таа ја потенцира важноста за познавање странски јазик и ги претставува англискиот јазик за специфични цели во областа на туризмот.

39. Цацков, О. (2016). *Универзалноста на Климентовото дело – неизгаслива светлина на сесловенските народи.* Меѓународна научна конференција Климентово дело, 23 -24 јуни 2016 год., УГД – Штип, РС Македонија.

Насловот на темата не е случаен, туку, напротив, многу спонтан, може да се каже и единствен, затоа што и наследството што го оставил Климент е единствено од таков вид. Она што го оставил Климент за идните генерации во себе содржи, исто така, неодминливост и универзалност. Климент на овие простори ги поставил темелите на сесловенската писменост и духо. Целта на овој труд е да се одбележи Климент како словенски и како македонски писател, поет, беседник, просветител и преведувач.

40. Цацков, О. (2016). *Учителот личност што треба да се следи и почитува.* Зборник, Научно-стручна трибина „Предизвиците и перспективите на учителската професија“, 7 октомври 2016 год., Факултет за образовни науки, УГД – Штип, Р Македонија.

Учителите кои се свесни за својата исклучителна и голема улога знаат да ја ценат дадената можност и чест, се гордеат со резултатите на својот труд и се радуваат на успехите на своите ученици што ги допреле со својот професионален и личен авторитет. Покрај родителите, учителот е највлијателната личност во годините кога се формира личноста на ученикот. Главниот успех во изборот на неговата работа се состои во начинот како ќе им се доближи на учениците. Како со нив ќе постапува и каков ќе биде неговиот однос кон нив. Тој го постигнува тоа ако искрено ги сака својата професија и учениците. Треба да се каже и тоа дека не може да се замисли добар учител без неговите лични карактеристики и морални

вредности. Само таков учител може да стекне доверба и да изгради авторитет помеѓу учениците, родителите и пошироката околина.

41. Цацков, О. (2016). *Зградата на Ректоратот во Штип, објект што ги поврзува минатото, сегашноста и иднината.* Годишен зборник 2015 / 2016 год., Факултет за образовни науки, УГД – Штип, Р Македонија.

Зградата на Ректоратот отсекогаш претставувала не само јадро околу кое се случувале многу значајни настани, туку и зграда во која поминале и плејада на истакнати македонски личности. Богатата историја на ова најпрво училиште, па касарна, болница и повторно училиште ја заокружи денешната улога на Ректорат на Универзитетот „Гоце Делчев“. Во текстот се поместени хронологијата и најзначајните моменти од постоењето на ова здание.

42. Цацков, О. (2017). *Позитивната педагошка комуникација на наставникот по историја – знаењата се трајни и корисни.* V Научно-стручна конференција со меѓународен карактер: Современото воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи. 17 мај 2017 год., Штип, Р Македонија.

Наставата како најсистематски и најорганизиран облик на воспитанието и образованието овозможува организирање на успешна и квалитетна педагошка и образовна социјална комуникација. Комуникацијата и соработката е многу важна за заедничките ученички активности, па затоа процесот на планирањето треба примерно да се насочи на осмислувањето и организирањето на активностите и задачите на начинот што овозможува највисоко ниво на директна интеракција.

43. Цацков, О., Белчева, Ј., Андреева, Т., (2017). *Ионизираштите лъченија през погледа на един клас и две науки - бинарен урок по физика и историја в единадесети клас.* Национална научна конференција: Граѓанското образование во природните науки. 30 септември – 1 октомври 2017 год., Пловдив, Бугарија.

Интердисциплинарната обука се состои во проучување на два или повеќе предмети во исто време, кои може да имаат мала или никаква формална врска. Оваа обука бара интеграција директно помеѓу дисциплините, на пример, заедничка студија за одредена тема.

44. Цацков, О., Цацков, К., (2017). *Мише Развигоров – револуционерен деец, учител и војвода.* Меѓународен научен симпозиум: Митови – стереотипи – мистификации. 29 септември – 1 октомври 2017 год., Самоков, Бугарија.

Многу е тешко да се опише, поточно да се наслика портретот на истакнатиот македонски револуционерен деец, учител и војвода Мише Развигоров. Развигоров целиот свој живот ќе го посвети на најважните идеали за него. Револуцијата од една страна и работата со неговите ученици од друга. Осврт е даден и на неговиот придонес како делегат на Организацијата на советувањето во 1904 и 1905 година, на конгресот на Скопскиот револуционерен округ.

45. Мирасчиева, С., Цацков, О., (2017). *Зошто да се биде учител – причини, предизвици и перспективи.* Зборник, V Научно-стручна трибина „Да се биде учител“, 6 октомври 2017 год., Факултет за образовни науки, УГД – Штип, Р Македонија.

Технолошката инвазија во просторот на образование и воспитание, пред учителот, меѓу другото, поставува барање за обликување на процесот на учење. Соочен со одговорност и задачи, нужност од почитување на другите и тимска работа, со квалитативно стручно усовршување, сензибилност за доверба и грижа за учениците, современи стратегии за учење и поучување, истражување и саморазвој станува свесен за потребата од промени.

46. Цацков, О., (2017). *Музеите во наставата по историја.* Зборник, V Научно-стручна трибина „Да се биде учител“, 6 октомври 2017 год., Факултет за образовни науки, УГД – Штип, Р Македонија.

Наставата по историја е заснована врз изучување на историските остатоци која таа систематски ги открива, класифицира и истражува врз основа на нив и ги утврдува основните факти од кој произлегуваат историските настани, појави и процеси. Музејот е совршено место за промовирање и поддржување на свест за природното, историското, археолошкото, културното и уметничко наследство.

47. Цацков, О. (2017). *Револуционерното дело на Ванчо Прке.* Годишен зборник, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Р Македонија.

Ванчо Прке е народен херој чие револуционерно движење оставило длабоки траги во Штипско и пошироко во Македонија. Со неговиот интелект и харизма успеал да анимира голем број на младинци како политичка и револуционерна сила. Неговото богато револуционерно искуство било искористено со негово ангажирање за создавање и формирање на месни комитети и партизански одреди низ Македонија. Иако неговото револуционерно дејствување било многу кратко Прке ќе биде пример на идните генерации и секогаш ќе служи за поттик и инспирација за се што е човечко и ослободољубиво.

48. Цацков, О. (2017). *Влијанието на странските пропаганди врз книжевното творештво на Миладиновци.* Зборник, Музејски летопис. Национална установа „Завод за заштита на спомениците на културата и музеј“ – Струмица.

Периодот од втората половина на 18 век до првата половина на 20 век е најтешкиот во историјата на македонскиот народ, кога покрај турскиот, економски неподнослив режим македонското население било изложено на засилени акции од страна на пропагандите на соседните балкански држави Бугарија, Србија, Грција, како и римокатоличката и романсковлашката пропаганда. Тргнувајќи од своите интереси, балканските држави развиле огромна пропагандна активност, сè со цел да го запрат историскиот развој на македонскиот човек, односно да го насочат кон сопствените интереси.

49. Цацков, О. (2018). *Планирањето и велосипедизмот во наставата по историја.* Modern trends of physical education and sports. IX Меѓународна научна конференција: Современите тенденции на физичкото воспитание и спортот. 19 април 2018 год., Софија, Бугарија.

Во наставата по историја се користат голем број објекти, средства, познати места од културното историско минато, кој можат преку некој спортска активност да послужат и да бидат непосреден избор на податоци и информации. Во темата се прикажани конкретни примери од планинарењето и велосипедизмот како спортски дисциплини кои можат да се користат во наставата по историја. Преку овие активности се добиваат промени кој поттикнуваат осовременување на наставата, креативност, едукативност, иновативност и развивање на физичките моторни способности

50. Цацков, О. (2018). *Метод на демонстрирање во наставата по историја.* Зборник, VI Меѓународна научна конференција: Современото воспитание и образование – состојби, предизвици и перспективи, 12 мај 2018 год., Штип, Р Македонија.

Во трудот е даден посебен осврт за методот за демонстрирање во наставата по историја. Преку овој метод учениците ја развиваат интелектуалната мисла,

вештини, самостојно творештво и проширување на одредени знаења. Многу дидактичари овој метод го сметат за еден од главните и најмногу употребувани во методиката во наставата по историја. Во трудот се зборува за активностите кои треба да се реализираат за да се добие очекуваниот успех. Се очекува методот на демонстрација да биде поттик за понатамошни научни истражувања.

51. Цацков, О. (2018). *Историско културните односи меѓу Македонија и Србија изразени преку творештвото на Тодор Мановиќ.* VII Меѓународна конференција на тема: Врските помеѓу Р Македонија и Р Србија низ вековите и денес. Зборник, 2018 год., Битола, Р Македонија.

Блискоста меѓу македонскиот и српскиот народ има многу постари корени отколку што е познато во историјата и тоа во сите сфери на животот, како економскиот, културно-просветниот, книжевниот и духовниот.

52. Цацков, О., Цацков, К. (2018). *Словенската писменост на светите браќа Кирил и Методиј континуитет што ги поврзува словенските народи.* Меѓународен научен симпозиум, XX Цар – Шишманови денови во Самоков. 5 – 7 октомври 2018 год., Самоков, Бугарија.

Целта на овој труд е да се потенцира епохалното значење на словенските правоучители, творци на првата словенска азбука, мисионери, неуморни проповедници светите браќа Кирил и Методиј. Во темата е прикажан посебниот придонес на нивната Моравска мисија пресудна за словенската писменост и важна за иднината на сите словенски народи. Кирил и Методиј и нивните ученици се најдобра гаранција за идните генерации како треба да се чува духот на сесловенството.

53. Цацков, О. (2019). *Доне штипјанчето – симбол на храброст и издржливост вграден во животите на сегашноста и иднината.* XIII Цар-Шишманови денови во Самоков. Асоцијација за антропологија, етнологија и фолклористика „Онгъл“. 4 – 6 октомври 2019 год., Самоков, Бугарија.

Во трудот се осветлува ликот на македонскиот револуционер, курирот Доне Тоше Стојанов, познат во народот како Дончо Штипјанчето, име кое ќе стане симбол на храброст, издржливост и непокор. Во темата се опишува првата македонска афера која можела да заврши со катастрофални последици по битолскиот и штипскиот регион, ако тој пред полицијата не се држел како вистински херој.

54. Цацков, О. (2019). *Душан Будимировиќ и Сергеј Михајлов основоположници на театарскиот и музичкиот живот во Штип помеѓу двете Светски војни.* „ФИЛКО“ – филологија, култура и образование. Воронежски државен универзитет (Русија), УГД – Штип (Македонија). 23-25 мај, Voronezh State University.

Во трудот посебен акцент е даден на исклучителниот придонес на режисерот и драматург Будимировиќ-основач на првиот штипски театар и неговата интензивна театарска активност во Штип помеѓу двете светски војни. Исто така, простор е даден и на Михајлов, музичкиот педагог и композитор заслужен за развојот на музичката култура на Штип.

55. Цацков, О. (2017). *The latest military conflicts in Eastern Macedonia at the end of The First World War from a historical point of view.* Review of the Institute of History and Archaeology RINA, ISSN: 2671-3144 eISSN: 2671-3152, Факултет за образовни науки, Vol 4 No 1 стр.100- 108, УДК 2671-3144 / 2671-3152.

Во темата се опишани и обработени економските, политичките состојби и нивните последици. Прикажани се грабежите на населението, како од градовите, така и од селата од овој регион. Исто така, дадена е и тактиката и борбените дејства

на Антантата врз позициите што ги држела бугарската и германската војска. Дадени се извештаите на српската армија до Врховната команда за положбата и активността на нивните за последните воени конфликти.

56. Cackov, O. (2019). *First battle line on Salonica Front 1916-1918.* Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 23 (3). ISSN 2545-4439.

Во трудот се обработува трагедијата на градовите и населението, и планинските висови кои се наоѓале на првата борбена линија на македонскиот фронт со огромни разурнувања и опустошувања од секојдневните артилериски и авионски напади.

57. Cackov, O. (2019). *Krivolak battle - example of a senseless human tragedy.* Knowledge – International Journal Vol.34.5 pp.1401-1405.

Во трудот е опишана битката на Криволак, која е пример за безумна човекова трагедија која се одвивала за време на Првата светска војна, а се одвивала во централниот дел на Македонија. Оваа битка ги покажала целата бесмисленост, апсурдност и залудната трагедија на учесниците во истата. Во него е прикажан распоредот и воените операции на бугарските и француските војници, збогатен со географски и топографски податоци. Исто така, опишани се и неподносливата положба во која се нашле војниците од двете страни, суровата дисциплина и специфичната и психичка состојба која резултирала од долгиот престој во рововите.

58. Cackov, O. (2019) *Military activities of Bulgarian and Serbian army during the First World War in 1915.* Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 30 (6). pp. 1441-1446. ISSN 2545-4439.

Во темата е даден доволен простор за воените операции на бугарската и српска армија, економско-политичкиот, здравствениот живот, како и духовниот во овој период и нивните последици. Трудот е збогатен со податоци за многу географски, топографски поими кој детално ја опишуваат положбата, движењето на бугарската армија во периодот од септември и октомври 1915 година.

59. Bardarova,S., Serafimova, M., Cackov,O. (2018). *The role of active employment policies and the economic effects on the unemployment of young people in Macedonia.* Knowledge – International Journal, Vol. 28.5, pp. 1467-1476.

Трудот има одредена историска дименија, опфаќа период од една деценија и го третира прашањето на невработеноста како една од карактеристиките на македонското општество.

60. Иновации во историјата – процес со трајни и позитивни вредности. In: Десети Цар-Шишманови дни в Самоков тридесет и шести научни четения на асоцијација за антропологија, етнологија и фолклористика „Онгъл“, 2-3 Oct 2016, Samokov.

Иновациите како неминовен феномен имаат огромна сила и влијание во сферата на образованието. Тие создаваат нов систем на вредности кои доведуваат до промени во недоследностите во наставата и прифаќаат нови позитивни вредности. Во насловот е даден посебен акцент на иновациите кои отвораат нови развојни творештва, како на професорот така и на студентот, а со тоа го освежуваат, моделираат и стимулираат наставниот процес.

Објавени книги до изборниот период:

1. Штип 1900-1910 Цацков, О. (2014). Штип од 1900 до 1912 година, Скопје: ISBN 978-9989-2112-2-5.

2. Цацков, О. (2016). Штип и Штипско за време на Првата светска војна 1914 – 1918 година. Монографија, ОРО, Скопје, Р Македонија. ISBN 978-9989-2112-4-9.

Согласно со критериумите за избор во повисоко звање (вонреден професор) д-р Оливер Цацков има објавено рецензирана скрипта и рецензиран практикум од научната област за којашто се избира:

1. Цацков, О. (2020). Историја на Европа во XX век, скрипта, ISBN: 978-608-244-713-1, Штип: УГД <http://e-lib.ugd.edu.mk/428>.

2. Цацков, О. (2020). Историја на Европа во XX век, практикум, ISBN: 978-608-244-714-8, Штип: УГД <http://e-lib.ugd.edu.mk/427>.

Објавени стручни и научни трудови во периодот од 2020 до 2025

1. Cackov, Oliver (2024) *The activity of the “ Sokol” society in Shtip between the world war*. Review of the Institute of History and Archaeology RIHA, 9. pp. 15-21. ISSN 2671-3144.

2. Cackov, Oliver and Josimovska, Verica (2024) *Development of traffic in Stip (1918–1944)*. In: *45 th International Scientific Conference -TEACHER OF THE FUTURE*, 23-26.05.2024, Budva, Montenegro.

3. Cackov, Oliver and Josimovska, Verica, (2024) *Creative history teaching is the main engine for successful and safe teaching*, *Vospitanie, Journal of Education Sciences Theory and Practice*, Vol.19, No.1 2024.

4. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2021) *Migration periods in Macedonian history (XX century)*. Knowledge international journal, 45 (5). pp. 992-996. ISSN 1857-923X.

5. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2020) *The text method in the history teaching reveals new knowledge and truths*. *Vospitanie*, 11 (15). ISSN 1857-5331.

6. Josimovska, Verica and Cackov, Oliver (2022) *Epidemics on the macedonian front (1916-1918)*. *Knowledge - International Journal*, 55 (5). pp. 1001-1005. ISSN 2545-4439 1857-923X.

7. Cackov, Oliver and Josimovska, Verica (2022) *The Macedonian-Thessaloniki front 1916-1918*. *Knowledge - International Journal*, 51 (1). pp. 231-235. ISSN 2545-4439.

8. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2024) *Алманах на Македонскиот фронт 1915-1918*. НУ Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ – Штип, Радовиш, ISBN 978-608-242-157-5.

9. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2023) *Во сенка на вистината*. Soni pres, Radovis. ISBN 9786082421544.

10. Cackov, Oliver and Majhosev, Andon (2023) *100 години синдикален живот во Штип 1923-2023*. 2-Avgust, Stip. ISBN 978-608-242-151-3.

11. Cackov, Oliver (2023) *Објектите на културата кои се извори на знаење и предмет на учење*. Годишен зборник на Факултетот за образовни науки, УГД, Штип, 12. pp. 107-112. ISSN 1409-9187.

12. Cackov, Oliver (2023) *Весниците како средство за асимилирање во Македонија за време на Кралството*. Факултет за образовни науки УГД, Годишен зборник -Yearbook 2022-2023, 11/12. pp. 25-28. ISSN 1409-9187.

13. Cackov, Oliver (2023) *Лесновскиот манастир - центар на Кратовско-лесновската книжевна школа*. In: *Прва меѓународна научна конференција: „Македонија крстопат на епохи, цивилизации и култури“*. Институт за историја и археологија, ФОН, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 23 Nov 2023, Stip. (In Press)

14. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2023) *Македонскиот фронт низ фотографии (1915-1918)*. Kloning, Stip. ISBN 978-608-242-149-0.

15. Cackov, Oliver and Nikolovska-Ilieva, Anita (2023) *25-тиот час на Македонскиот фронт 1915-1918*. 2-ри Август Штип, Stip. ISBN 978-608-4897-75-6.
16. Cackov, Oliver and Ilieva, Nikolovska, Anita (2023) *Лексикон на Македонскиот фронт 1915-1918 година*. 2-ри Август Штип, Stip. ISBN 978-608-4897-74-9.
17. Cackov, Oliver and Nikolovska-Ilieva, Anita (2023) *Сто години од масакрот во село Гарван (1923-2023)*. Општина Конче, Радовиш. ISBN 978-608-245-859-5.
18. Cackov, Oliver (2022) *Радио настава за време на пандемија*. Четиридесет и втори научни четения на Асоциација за антропологија, етнологија и фолклористика „ОНГЪЛ“.
19. Cackov, Oliver (2022) *Гоце Делчев - учител и револуционер во Штип*. 150 години од раѓањето на Гоце Делчев.
20. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2021) *Балканските војни и Првата светска војна*. Other. Universitet Goce Delcev Stip, Stip.
21. Cackov, Oliver (2011) *Климент Охридски - првиот словенски просветител и учител на македонскиот народ*. Годишен зборник на Факултет за образовни науки. pp. 39-43. ISSN 1409-9187.
22. Cackov, Oliver (2021) *Моравската мисија на Кирил и Методиј значаен фактор за словенската писменост*. Шеста меѓународна научна конференција „Филологија, култура и образование“.
23. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2021) *The acculturation and integration of Macedonians in the United States of America*. In: The acculturation and integration of Macedonians in the United States of America. Lambert Academic Publishing, Saarbrücken, Germany.. ISBN 978-620-3-30524-1.
24. Cackov, Oliver (2020) *Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020)*. In: Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020). Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип . ISBN 978-608-244-776-6.
25. Cackov, Oliver (2020) *Како да им се доближиме и да ги зачуваме историските споменици на културата во Источна Македонија*. Yearbook, Faculty of Educational Sciences, 9. pp. 67-74. ISSN 1409-918.
26. Cackov, Oliver (2020) *Брегалничката голгота*. Yearbook, Faculty of Educational Sciences, 8. pp. 29-35. ISSN 1409-9187.
27. Cackov Oliver, prof d-r Todor Cepreganov, d-r Verica Josimovska, Makedonskiot identitet vo Britanskata i Amerikanskata diplomatska I razuznuvacka korispondencija (1919-1945), Izdavac:Todor Cepreganov, Pecati Print faktori, ISBN 978-608-245-540-2.

Објавени стручни и научни трудови во изборниот период (2020-2025)

1. Cackov, Oliver (2024) *The activity of the “Sokol” society in Shtip between the world war*. Review of the Institute of History and Archaeology RIHA, 9. pp. 15-21. ISSN 2671-3144.

Во текот на вековите црквите и манастирите создале такво богатство на културно-просветно книжевно истриско наследство со кое македонскиот народ со право може да се гордее. Во трудот е опишана една од најрепрезентативна сакрална градби во периодот на средновековието, односно познатиот Злетовски манастир, кои се одликува со живописен иконостас и складни архитектонски форми. Во темата централно место е дадено на Кратовско-злетовската книжевна школа во која се препишувале содржини на преписи и преводи на словенски јазик, книги, поменици, евангелија и житија.

2. Cackov, Oliver and Josimovska, Verica (2024) *Development of traffic in Stip (1918–1944)*. In: *45 th International Scientific Conference -TEACHER OF THE FUTURE*, 23-26.05.2024, Budva, Montenegro.

Во трудот е опишан развојот на сообраќајот во Штип во периодот од 1918 до 1944 година како исклучиво важна стопанска гранка со сите свои обејжја и актуелности, кој ќе одигра голема општествено-економска улога во животите на граѓаните во овој крај. Поволната географска местоположба на градот Штип играла значајна улога во неговиот историски развој. На просторот меѓу Вардар и Струма и Скопје и Солун се вкрстосувале важни стопански и стратешки патишта кои овозможиле Штип да се развива како важен стопански и културен центар. Особено по Првата светска војна, во рамките на Кралството на СХС, Штип повторно ќе ја заживее сообраќајната поврзаност со изградбата на железничката пруга Велес -Штип- Кочани.

3. Cackov, Oliver and Josimovska, Verica, (2024) *Creative history teaching is the main engine for successful and safe teaching*, *Vospitanie, Journal of Education Sciences Theory and Practice*, Vol.19, No.1 2024.

Трудот го обработува значењето на креативното учење и креативната настава по историја. Посебен акцент во трудот е даден на креативниот наставник кој никогаш не е задоволен од обични резултати. Тој постојано истражува, открива и создава нешто ново. Во трудот се претставени резултатите од оваа динамика која може да се постигне со успешна комуникација со наставникот и ученикот со нов стил и сопствен модел на работа.

4. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2024) *Алманах на Македонскиот фронт 1915-1918*. НУ Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ – Штип, Радовиш. ISBN 978-608-242-157-5

Во книгата се рефлектираат главните елементи и вредности коишто се однесуваат на војната на Македонскиот фронт, во соодветниот временски период од три години, коишто, според нашето длабоко уверување, може да претставува платформа за нов увид или попрво критички ангажман на читателите во оформување на сопствени размислувања, знаења и заклучоци за оваа тематика.

5. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2024) *Во сенка на вистината*. Soni pres, Radovis. ISBN 9786082421544.

Во сенка на вистината е збирка на необјавени песни и раскази на универзитетскиот професор Душко Цацков, создадени во текот на неговите училишни денови, во периодот помеѓу 1949-1955 година.

6. Cackov, Oliver and Majhosev, Andon (2024) *100 години синдикален живот во Штип 1923-2023*. 2-Avgust, Stip. ISBN 978-608-242-151-3.

Книгата е хронологија на 100 години синдикално движење во Штип од самите почетоци на создавањето на синдикалниот живот до турбулентните години на распадот на Југославија и синдикалните премрежја на штипските работници во период на транзиција на власта.

7. Cackov, Oliver (2023) *Весниците како средство за асимилирање во Македонија за време на Кралството*. Факултет за образовни науки УГД, Годишен зборник -Yearbook 2022-2023, 11/12. pp. 25-28. ISSN 1409-9187.

Културата во Вардарска Македонија, како и образованието, била на многу ниско ниво. Во зафрлените делови на Вардарска Македонија комуникацијата со надворешниот свет беше уште поскумна, всушност, може да се каже дека речиси и да не постоела. Кралството Србија како форма за реализирање на своите

пропагандистички цели во негирањето на македонското постоење го користела и печатот. Тој, иако во однос на другите краишта на Кралството значително во помал обем, колку и да ја постигнул својата цел овозможил во Македонија да се појави процес на развиен културно-книжевен живот, кој во развојот на македонската литература е од непроценлива важност. Најчесто од политички карактер. Владејачката структура многу бргу ја увидела целисходноста на печатот како средство за асимилирање. Трудот ги анализира најзначајните помеѓу нив.

8. Cackov, Oliver (2023) *Лесновскиот манастир - центар на Кратовско-лесновската книжевна школа*. In: Прва меѓународна научна конференција: „Македонија крстопат на епохи, цивилизации и култури“. Институт за историја и археологија, ФОН, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 23 Nov 2023, Stip. (In Press)

Во текот на вековите црквите и манастирите создале такво богатство на културно-просветно книжевно историско наследство со кое македонскиот народ со право може да се гордее. Во трудот е опишана една од најрепрезентативните сакрални градби во периодот на средновековието односно познатиот Злетовски манастир, кој се одликува со живописен иконостас и складни архитектонски форми. Во темата централно место е дадено на Кратовско-злетовската книжевна школа во која се препишувале содржини на преписи и преводи на словенски јазик, книги, поменици, евангелија и житија.

9. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2023) *Македонскиот фронт низ фотографии (1915-1918)*. Kloning, Stip. ISBN 978-608-242-149-0

Книга со над 100 авторски фотографии кои го следат Македонскиот фронт од неговото создавање во 1916 година во Солун се до напуштањето на австро-унгарската и бугарската војска од територијата на Македонија.

10. Cackov, Oliver and Nikolovska-Ilieva, Anita (2023) *25-тиот час на Македонскиот фронт 1915-1918*. 2-ри Август Штип, Stip. ISBN 978-608-4897-75-6.

Во книгата „25-тиот час на Македонскиот фронт“ хронолошки се обединети автентични сведоштва на голем број непосредни учесници на Македонскиот фронт – офицери, војници, воени известувачи и дописници итн. Обединети во 25 поглавја, низ нивните искази е претставен заокружениот циклус на војната, кој не ги вклучува само воените активности, туку и сè она што претставува животот во воени услови и воопшто – раѓањето, празнувањето, забавувањето, страдањето, смртта. 25-тиот час, односно оној час кој не постои во сметањето на времето, е посветен на сите оние кои врз своите плеќи ги носеа ужасите на Првата светска војна и на Македонскиот фронт, а кои речиси никогаш не се споменуваат во историските книги.

11. Cackov, Oliver and Ilieva, Nikolovska, Anita (2023) *Лексикон на Македонскиот фронт 1915-1918 година*. 2-ри Август Штип, Stip. ISBN 978-608-4897-74-9.

Ова дело е подготвено со цел да се задоволи изразената потреба од еден современ лексикон од областа на историјата на Првата светска војна, поточно историјата на еден нејзин специфичен дел Македонскиот фронт – од неговото формирање во 1915 година, до крајот на војната во 1918 година. Лексиконот содржи основни поими и изрази, како и клучни настани и личности врзани за Македонскиот фронт, кои, веруваме, во целост ќе ги задоволат барањата на неговите корисници. Се надеваме дека оние кои за прв пат ќе се сретнат со историските факти за Македонскиот фронт преку овој лексикон, поврзувајќи ги неговите над 500 одредници на еден едноставен начин ќе можат да ја доловат големата слика за овој значаен дел од нашата национална историја.

12. Cackov, Oliver and Nikolovska-Ilieva, Anita (2023) *Сто години од масакрот во село Гарван (1923-2023)*. Општина Конче, Радовиш. ISBN 978-608-245-859-5.

Трагичната историја на денес речиси на полно раселеното село Гарван, судбина која ова место ја дели со бројни други села низ Македонија не е многу позната. Современата македонска историографија денес нема дилеми во врска со поводот за оваа одмаздничка акција, како и за нивото на одговорност во нејзиното извршување. Исто како што нема никакви дилеми во врска со тоа за кое точно население, според етничката припадност, тука станува збор. Секое поинакво тврдење е надвор од почитувањето на самостојното национално чувство на Македонците и надвор од здравиот разум.

13. Cackov, Oliver (2023) *Објектите на културата кои се извори на знаење и предмет на учење*. Годишен зборник на Факултетот за образовни науки УГД, Штип, 12. pp. 107-112. ISSN 1409-9187- <https://eprints.ugd.edu.mk/33322/1/Zbornik-FON-2022-2023-pages-2.pdf>.

Во трудот се претставени трите објекти на културата-музејот, библиотеката и домот на културата кои се од исклучително значење во воспитно-образовниот процес и во наставата. Овие објекти, освен основната функција, имаат и поттикнувачка улога во креативноста, оспособувањето, како и во самостојното творештво. Исто така, во нив се создаваат нови знаења преку, истражувања, презентации и способност за независна работа. Овие објекти им овозможуваат на учениците да се здобијат со основните сознанија од блиското и далечното минато на својот потесен и поширок крај.

14. Josimovska, Verica and Cackov, Oliver (2022) *Epidemics on the macedonian front (1916-1918)*. *Knowledge - International Journal*, 55 (5). pp. 1001-1005. ISSN 2545-4439 1857-923.

Првата светска војна и претходните две балкански војни се одвивале на два фронта во поголем или помал размер. Едниот фронт се борел борејќи се на воените страни, а другиот фронт се борел со појава на заразни болести. На Балканот, особено Македонија, беше и жариште на неколку епидемиски бранови во овие години на војна. Почнувајќи со колера во 1913 година.

15. Cackov, Oliver and Josimovska, Verica (2022) *The Macedonian-Thessaloniki front 1916-1918*. *Knowledge - International Journal*, 51 (1). pp. 231-235. ISSN 2545-4439.

Македонскиот фронт познат како Солунски фронт не е доволно истражен во споредба со другите фронтови во Првата светска војна. Линијата на фронтот во 1915 година се протежала од Охрид, Галичица, Преспанското Езеро, врвовите на планината Баба, Нице (Кајмакчалан) и Беласица, покрај реката Места до брегот на реката Струма до Егејското Море три години. Од јужната страна беа војските на Ананта (англиски, француски, српски, руски, грчки, војници од колониите), а од север германските, австриско-унгарските и бугарските сили.

16. Cackov, Oliver (2022) *Радио настава за време на пандемија*. Четиридесет и втори научни четения на Асоцијација за антропологија, етнологија и фолклористика „Онџл“.

Иако денес има се поголем број на медиуми и социјални мрежи радиото се уште има значајно место во светот на медиумите. Радиото пренесува информации кои однесуваат на јавни, заеднички, интересни и актуелни теми во која било област од општествениот живот. Неговата улога во денешните новосоздадени услови на глобална пандемија може да биде силно изразена. Во трудот се зборува токму за тоа - како радиото може да се примени во наставата. Во трудот е поместена и

анкета спроведена во Македонија, Австрија и во Америка на прашања за тоа што мислат за настава преку радио.

17. Cackov, Oliver (2022) *Гоце Делчев - учител и револуционер во Штип*. 150 години од раѓањето на Гоце Делчев.

Во трудот е опишан учителскиот и револуционерен лик на Гоце Делчев и неговите просветни педагошки идеи и иновации кои имаат карактер на длабоки хумани вредности. Како и визии за идните генерации. Тој беше изразен пример на учител револуционер во чија личност биле споени две благородни функции и на таков начин ќе стане најверен толкувач на историските интереси на својот народ. Идеите и мислите на Гоце извираа од условите и потребите на македонскиот народ од неговото ослободително дело. Тој со неговите истомисленици станал основоположник на едно ново самостојно педагошко училиште на револуционерната педагогија. Резултатите постигнати во педагогијата биле значајни не само со својата дидактичка вредност, туку дале голем придонес за нашето педагошко и културно богатство. Со овие свои универзални визии кои и денес се наша современа реалност Делчев се вбројува во големите наши европски хуманисти во неговото и наше време

18. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2021) *Migration periods in Macedonian history (XX century)*. Knowledge international journal, 45 (5). pp. 992-996. ISSN 1857-923X.

Трудот го проучува процесот на интеграција и акултурација на македонските иселеници кои живеат во САД. На почетокот на теоретскиот дел се објаснети поимите: култура, акултурација, асимилација и миграција. Потоа е даден преглед на историската заднина во USA, преглед на населението и миграциите во САД и се објаснети карактеристиките на American culture and values. Истите прашања беа разгледани и кога станува збор и за Македонија.

19. Cackov, Oliver and Ilieva Nikolova, Anita (2021) *Балканските војни и Првата светска војна*. Other. Universitet Goce Delcev Stip, Stip.

Учебникот „Балканските војни и Првата светска војна“, иако во историска рамка опфаќа период кој е релативно краток, сепак периодот од 1912 до 1918 година е еден од најдинамичните и најтурбулентни во историјата на Македонија, Балканот и пошироко. Токму затоа „Балканските војни и Првата светска војна“ претставува интересна историографска тема во која во една логична методолошка структура се поместени најзначајните историски моменти во гореспоменатиот период, кои моменти ја одредија судбината како и на Македонија така и на Европа.

20. Cackov, Oliver (2021) *Климент Охридски - првиот словенски просветител и учител на македонскиот народ*. Годишен зборник на Факултет за образовни науки. pp. 39-43. ISSN 1409-9187.

Целта на овој труд е да ја одбележи големата и неодминлива заслуга на Климент како словенски и македонски просветител, писател, поет и беседник. Посебно е акцентиран посебниот придонес на Климент за прифаќањето на делото на Кирил и Методиј и пренесувањето на истото.

21. Cackov, Oliver (2021) *Моравската мисија на Кирил и Методиј значаен фактор за словенската писменост*. Шеста меѓународна научна конференција „Филологија, култура и образование“.

Целта на овој труд е да се потенцира епохалното и цивилизациско значење на творците на првата словенска азбука создадена од браќата Кирил и Методиј, а кои воедно успеале да ги воведат словенските народи во кругот на европската

цивилизација. Во трудот зборуваме и за широкото значење и придонес на нивната Моравска мисија, пресудна за словенската писменост и важна за иднината на селовенските народи. Кирил и Методиј и нивните ученици се најдобрата гаранција за идните генерации како треба да се чува и брани духот на селовенството. Светите браќа Кирил и Методиј придонесоа да се воспостават темелни врски помеѓу македонско-руската културно научна мисла.

22. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2021) *The acculturation and integration of Macedonians in the United States of America*. In: *The acculturation and integration of Macedonians in the United States of America*. Lambert Academic Publishing, Saarbrücken, Germany. ISBN 978-620-3-30524-1.

Книгата ја обработува акултурацијата и асимилацијата на македонските емигранти во САД. Слично како и во соседните земји, Република Македонија е зафатена од бран на зголемена миграција. Забележливо е дека бројот на Македонците кои мигрираат во европските и прекуокеанските земји, како што се САД, постојано расте. Се чувствува дека и покрај релевантноста на темата на оваа истрага, останува недоволно истражување, што ја поттикна авторката да го фокусира своето истражување на тоа.

23. Cackov, Oliver (2020) *Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020)*. In: *Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020)*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-244-776-6.

Монографија, по повод 25 години од Педагошкиот факултет односно Факултетот за образовни науки. Монографијата ја следи хронологијата на развојот и трансформацијата на Факултетот од создавањето до денешниот ФОН во состав на УГД Штип.

24. Cackov, Oliver (2020) *Како да им се доближиме и да ги зачуваме историските споменици на културата во Источна Македонија*. Yearbook, Faculty of Educational Sciences, 9. pp. 67-74. ISSN 1409-918.

Источна Македонија отсекогаш била место каде што се испреплетувале и дополнувале односно била јазол на многу цивилизации и култури. На оваа територија било создадено богато историско и културно наследство. Во трудот се наброени и опишани најпознатите историски и културни споменици кои оставиле траен белег на само во Македонија, туку и во светското културно наследство. Исто така, во трудот се наброени кои форми, методи и институции треба да се вклучат за да не доближат до нив, за да станат достапни и истите да бидат трајна инспирација и восхит на идните генерации.

25. Cackov, Oliver (2020) *Брегалничката голгота*. Yearbook, Faculty of Educational Sciences, 8. pp. 29-35. ISSN 1409-9187.

Во јули 1913 година затегнатоста на односите помеѓу довчерашните сојузници достигнала кулминација. И двете страни Србија и Бугарија се подготвувале за нов судир. Овој пат меѓусебен. Врховната команда на Србија, за тоа како да постапува српската војска при напад од страна на Бугарија ги издала следниве директиви: ...Нашите трупи треба постојано да се концентрирани, особено ноќе и подготвени да секој бугарски напад не само да го бранат, туку по преминувањето во напад, немилосрдно ги гонат нејзините трупи, понатаму се вели дека во Штип се наоѓале 20 баталјони, со неколку полски и ридски батерии, и 5 ескадрони коњаница. Пред нив стои Дринската дивизија... Судбоносниот чекор го направи Бугарија на реката Брегалница.

26. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2020) *The text method in the history teaching reveals new knowledge and truths*. Vospitanie, 11 (15). ISSN 1857-5331.

Во темата е обработено се она што е поврзано со текст методата во наставата по историја. Посебен акцент е даден на постигнатите резултати од текст методата, како што се мотивацијата, креативноста, интересот, откривањето на нови информации и податоци, факти, развивање на мисловната активност, а добиените знаења се корисни и трајни. Во трудот е објаснета и одговорноста при изборот на оваа метода, тежината, обемот на одговорноста, сопствениот критериум и за сите оценки кои служат за вреднување на знаењата и за посложени проблеми од минатото сегашноста и иднината.

27. Cackov Oliver, prof d-r Todor Cepreganov, d-r Verica Josimovska, Makedonskiot identitet vo Britanskata i Amerikanskata diplomatska I razuznuvacka korispondencija (1919-1945), Izdavač: Todor Cepreganov, Pecati Print faktori, ISBN 978-608-245-540-2.

Објавени книги и монографии:

1. Цацков Оливер и Илиева Николова, Анита (2023) *Македонскиот фронт низ фотографии (1915-1918)*. Kloning, Stip. ISBN 978-608-242-149-0;

2. Цацков Оливер и Илиева Николова, Анита (2023) *25 -от час на Македонскиот фронт 1915-1918*. 2-ри Август Штип, Stip. ISBN 978-608-4897-75-6;

3. Цацков Оливер и Илиева Николова, Анита (2023) *Лексикон на Македонскиот фронт 1915-1918 година*. 2-ри Август Штип, Stip. ISBN 978-608-4897-74-9;

4. Цацков Оливер и Илиева Николова, Анита (2024) *Алманах на Македонскиот фронт 1915-1918*. НУ Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ – Штип, Радовиш. ISBN 978-608-242-157-5;

5. Цацков Оливер и Илиева Николова, Анита (2023) *Во сенка на вистината*. Soni pres, Radovis. ISBN 9786082421544;

6. Цацков Оливер, Андон Мајхошев (2023) *100 години синдикален живот во Штип 1923-2023*. 2-Avgust, Stip. ISBN 978-608-242-151-3;

7. Cackov, Oliver and Pasterk, Olivera (2021) *The acculturation and integration of Macedonians in the United States of America*. In: *The acculturation and integration of Macedonians in the United States of America*. Lambert Academic Publishing, Saarbrücken, Germany.. ISBN 978-620-3-30524-1;

7. Petrova Gjorgjeva, Emilija and Mirascieva, Snezana and Petrovska, Sonja and Sivevska, Despina and Kitanova, Irena and Koceva, Daniela and Josimovska, Verica and Cackov, Oliver and Stojanov, Trajce (2020) *Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020)*. Documentation. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип;

8. Cepreganov, Todor and Dzingo, Teon and Josimovska, Verica and Cackov, Oliver and Nikolova, Sonja (2020) *Македонскиот национален идентитет во британската и американската дипломатска и разузнавачка кореспонденција (1919-1945)*. Принт фактори, Скопје, Република Македонија. ISBN 978-608-245-540-2.

Рецензиран учебник:

- Цацков Оливер, Анита Илиева-Николовска (2021) *Балканските војни и Првата светска војна* ISBN 978-608-277-071-0. <http://e-lib.ugd.edu.mk/1063>.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

- Член на Уредувачкиот одбор на RIHA (Review of the Institute of History and Archaeology).
- Член на Уредувачки одбор за издавање на Монографија по повод 25 години Педагошки факултет.
- Член на формирање Изборна комисија за избор на продекан на Факултетот за образовни науки. Член во Комисијата за спроведување на тајно гласање за избор на членови на Комисија за самоевалуација.
- Член на Организациониот одбор на годишникот на Педагошкиот факултет при Шуменскиот Универзитет „Епископ Константин Преславски“.
- Член на Дисциплинската комисија на ФОН.
- Член во Одбор за соработка и доверба со јавноста на ФОН при УГД.
- Член на Конкурсна комисија за прием на документи, електронска обработка и проверка на психофизички способности за запишување на студенти за прв циклус за учебна 2020/2021 година.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со член 164 од Законот за високото образование на Република Македонија и членовите 7, 8, 9 и 10 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски гласник бр. 43 од 16.9.2019 г.), по деталното разгледување на доставената документација, Рецензентската комисија констатира дека вонредниот професор д-р Оливер Цацков го надминува вкупниот предвиден квантум (40 +144,3 + 38) на поени за избор во звањето вонреден професор, остварувајќи вкупно 182,3 поени.

Врз основа на анализата и оценката на вкупната наставно-образовна, научноистражувачка и стручно апликативна и организациско развојна дејност на кандидатот д-р Оливер Цацков може да се заклучи дека во сите наведени дејности постигнал мошне значајни резултати. Во научно-истражувачката и стручно-апликативната дејност и организациско развојната дејност се афирмирал како солиден истражувач кој ја совладал методологијата на научното истражување како од теориски така и од практичен аспект. Анализата на објавените трудови и трудовите презентирани на стручно-научните собири во земјата и странство покажува дека кандидатот ја насочил својата истражувачка дејност кон сопствено надградување за реализација на наставата која треба да му биде доверена, но едновременно дал свој придонес за афирмација на историјата кај нас.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија позитивно ја оценува целокупната работа на кандидатот и е на мислење дека тој ги исполнува условите за избор во наставно-научно звање. Затоа, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да му предложиме д-р Оливер Цацков да го избере во звањето **редовен** професор за наставно-научните области историја на Македонија и историја на најновиот век.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Ѓорѓи Малковски, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Александар Трајанов, редовен професор, член, с.р.

Д-р Стојко Стојков, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Избор во звање вонреден професор					40
	ВКУПНО					40
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Монографија или научна книга	8		1		95
	Труд со оригинални научни резултати во меѓународно научно списание 1/2/3/4/5/6/7/11/12/18/19/25/26 3,9/3,9/3,9/3,9/3,9/3,9/3,9/3,9/2/2,6/2,6/2,6/2,6.		3			42,8
	Труд со оригинални научни резултати објавени во зборник од трудови на научен собир 13/21/22 1,3/2,6/2,6	1		2		6,5
	ВКУПНО					144,3
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Учебник 1	1				10
	Член на уредувачки одбор	2		1		4
	Член на факултетски орган- комисији	7				14
	Учесник во научен проект	2				10
	ВКУПНО					38
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					182,3